

СТАНЦІЇ СОРТУВАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ ЯК ЕЛЕМЕНТИ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ: БІЗНЕС-КЕЙСИ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ

Проблема накопичення твердих побутових відходів (ТПВ) в Україні набула критичного характеру. Лише близько 10% відходів спрямовується на переробку [1], тоді як решта продовжує накопичуватися на полігонах і стихійних звалищах. В умовах післявоєнної відбудови країни питання впровадження зелених бізнес-моделей у сфері поводження з відходами стає особливо актуальним. Одним із дієвих прикладів є діяльність громадських сортувальних станцій. Так, «Станція заготівлі вторсировини “Проектна, 3”» [2] (м. Ужгород) активно залучає громаду до роздільного збору відходів. Її модель поєднує елементи соціального підприємництва, волонтерського руху та співпраці з бізнесом: зібрана вторсировина передається на українські підприємства переробки, а частина коштів від реалізації спрямовується на екопросвітні проекти.

Схожі підходи демонструє ініціатива міжнародна PET Cup [3] на Закарпатті, яка об'єднує волонтерів, освітні заклади та громади задля очищення річок від пластику. Зібрані відходи також потрапляють у систему сортування й повторного використання. Приклад PET Кура демонструє інтеграцію освітнього компонента у бізнес-модель: учні шкіл і студенти безпосередньо долучаються до збору та аналізу відходів, що формує довготривалу екологічну культуру.

Ще одним помітним прикладом є діяльність організації «Україна без сміття» (м. Київ) [4], що впровадила модель платного сортування з прозорою системою звітності. Громадяни самостійно привозять відходи на станцію, сплачуючи символічний внесок за їх обробку. Це поєднує принципи відповідального споживання та фінансової самодостатності проекту.

Таким чином, громадські сортувальні станції виступають локальними бізнес-моделями зеленої економіки, які забезпечують:

- зменшення обсягів відходів, що потрапляють на полігони;
- створення нових робочих місць у сфері переробки;
- формування культури роздільного збору серед населення;
- розвиток партнерств між громадами, бізнесом та освітніми установами.

Нижче подано узагальнену модель функціонування сортувальної станції в контексті зеленої економіки (рис. 1).

Рис. 1. Модель функціонування сортувальної станції як елемента зеленої економіки

Список використаних джерел

1. Інтерв'ю Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Руслана Стрільця виданню Delo.ua. – <https://www.kmu.gov.ua/news/interviu-ministra-zakhystu-dovkillia-ta-pryrodnykh-resursiv-ukrainy-ruslana-striltsia-vydanniu-deloua> (дата звернення: 28.08.2025).
2. «Станція заготівлі вторсировини “Проектна, 3”». Facebook-сторінка. – https://facebook.com/sortuemo_uzhhorod (дата звернення: 28.08.2025).
3. PET Cup. Офіційний сайт ініціативи. – <https://petkupa.hu/eng/> (дата звернення: 28.08.2025).
4. «Україна без сміття». Офіційний сайт. – <https://nowaste.com.ua> (дата звернення: 28.08.2025).